

УДК 378.147.016:796:004

В. А. Стоянов, асистент, Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов'янськ

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Розглядається інформаційна культура майбутнього вчителя фізичної культури в процесі професійного розвитку в умовах інформаційного простору. Розкривається роль створення інформаційного простору. Доведено, що інформаційна компетентність викладачів фізичної культури, їх готовність до впровадження сучасних інформаційних технологій у системі підготовки фахівців є однією з нагальних проблем освіти. Навчання та ґрунтовна підготовка фахівців нового покоління можливі тільки за допомогою сучасних методик, основаних на новітніх досягненнях інноваційних технологій. Удосконалення процесу фізичного виховання студентів на основі традиційних систем, без сформованої інформаційної культури, не може вирішити проблеми формування потреб у заняттях фізичною культурою.

Ключові слова: *інформаційна культура, фізична культура, професійний розвиток.*

В. А. Стоянов, ассистент, Донбасский государственный педагогический университет, г. Славянск

ИНФОРМАЦИОННАЯ КУЛЬТУРА БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УСЛОВИЯХ ИНФОРМАЦИОННОГО ПРОСТРАНСТВА.

Рассматривается информационная культура будущего учителя физической культуры в процессе профессионального развития в условиях информационного пространства. Доказано, что информационная компетентность преподавателей физической культуры, их готовность к внедрению современных информационных технологий в системе подготовки специалистов нового поколения возможны только при помощи современных методик, основанных на современных достижениях инновационных технологий. Совершенствование процесса физического воспитания студентов на основе традиционных систем, без сформированной информационной культуры, не может решить проблемы формирования потребностей в занятиях физической культурой.

Ключевые слова: *информационная культура, физическая культура, профессиональное развитие.*

V. A. Stoyanov, Assistant, Donbass State Pedagogical University, Sloviansk

INFORMATION CULTURE OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL TRAINING AS A COMPONENT OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE CONTEXT OF INFORMATION ENVIRONMENT

Information culture of future specialists in physical training is considered in the process of professional development in the conditions of information space. The author

proves that information competence of teachers of physical training, their readiness for introduction of modern information technologies in the system of training of specialists is one of the main issues of education. Teaching and general training of specialists of a new generation are possible only by means of the modern methodology based on the latest developments of innovative technologies. The improvement of process of physical training students on the basis of traditional systems cannot solve the problem of needs formation in physical training exercises without information culture in place.

Key words: *information culture, physical training, professional development.*

Постановка проблеми. Інформаційна компетентність викладачів фізичної культури, їх готовність до впровадження сучасних інформаційних технологій у системі підготовки фахівців є однією з нагальних проблем освіти. Навчання та всестороння підготовка фахівців нового покоління можливі тільки за умови використання сучасних методик, що ґрунтуються на новітніх досягненнях інноваційних технологій. Удосконалення процесу фізичного виховання студентів на основі традиційних систем, без сформованої інформаційної культури, не може вирішити проблеми формування потреб у заняттях фізичною культурою.

Слід зазначити, що сучасне інформаційне суспільство потребує фахівців з фізичного виховання, здатних оцінювати й обробляти навчальні досягнення учнів загальноосвітніх шкіл за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Реалії сучасності свідчать про поширення інноваційних технологій в усіх галузях виробництва, сфери освіти та науки. В умовах інформатизації суспільства достатньо **актуальною** є проблема формування інформаційної культури особистості майбутнього вчителя фізичної культури, оскільки це надасть можливості майбутньому фахівцеві стати громадянином інформаційного суспільства.

Останні дослідження та публікації. Аналіз останніх досліджень і публікацій виявив наявність проблемної ситуації, яка полягає в суперечності, з одного боку, між реальним зростанням ролі і значення інформації в розвитку фізкультурної галузі в Україні та сучасними можливостями задоволення інформаційних потреб користувачів існуючими інформаційними ресурсами; з іншого — у невідповідності між потребами практики й відсутністю нових науково обґрунтованих підходів щодо формування інформаційної культури фахівців означеного профілю в Україні в умовах інформаційного простору.

Серед фундаментальних праць з педагогіки, фізичної культури і спорту особливий інтерес становлять розвідки О. Андрущенко, присвячені окремим аспектам інформаційного забезпечення галузі фізичної культури та спорту в Україні, фізичного виховання [1].

Інформаційна культура розглядається в працях таких учених, як О. Аніщенко, А. Бермус, Л. Білоконенко, Н. Гендіна, В. Кравець [2; 4; 5; 7; 8].

Аналіз публікацій свідчить про перспективність ідей застосування інноваційних технологій у навчальному процесі. Це підтверджують дослідження відомих науковців, зокрема В. Бальсевича, котрий вивчав ефективність застосування сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі [3]. Науковець підтверджує, що впровадження інноваційних технологій у практику підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури сприяє інтенсифікації процесу навчання.

Здійснений аналіз наукової літератури доводить перспективність застосування інформаційних технологій у процесі формування інформаційної культури фахівців з фізичної культури. Але натомість слід відзначити недостатню розробленість проблеми застосування інноваційних технологій у цій галузі освіти.

Нині існують певні протиріччя між рівнем розвитку сучасних інноваційних технологій та недостатньою розробленістю педагогічних умов формування інформаційної культури майбутніх фахівців фізичної культури.

Мета статті — розглянути роль інформаційної культури в професійному розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційного простору.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі процес розбудови інформаційного суспільства відбувається надзвичайно швидко й інформація стає найважливішим компонентом для розвитку всіх сфер як суспільного життя, так і вищої освіти. Вплив інформації на розвиток особистості в житті суспільства суттєво посилюється, і на сучасному етапі модернізації вищої педагогічної освіти інформаційне суспільство розглядається як особливий світ, у якому передбачені свобода, можливість особистісно-професійного самовдосконалення засобами інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій.

Упровадження сучасних інноваційних технологій у сферу освіти надає можливості педагогам якісно змінювати зміст, методи й організаційні форми навчання на заняттях фізичною культурою. Формування інформаційної культури майбутнього фахівця фізичної культури як складової інноваційних технологій має на меті посилення інтелектуальних можливостей студентів в інформаційному суспільстві, зокрема гуманізації, індивідуалізації, інтенсифікації процесу навчання і підвищення якості навчання на всіх рівнях освітньої системи.

Формування інформаційної культури майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційного простору — найважливіше завдання системи вищої фізкультурної освіти. Інформаційна культура майбутнього вчителя фізичної культури необхідна для подальшої професійної діяльності, успішного входження в професію.

Інформаційна культура — одна зі складових загальної культури майбутнього фахівця, що передбачає наявність інформаційного світогляду, системи знань і вмій, які забезпечують цілеспрямовану самостійну діяльність з оптимального задоволення індивідуальних інформаційних потреб з використанням інформаційних технологій. Сформованість інформаційної культури значно впливає на формування інформаційного світогляду майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційного простору.

Формування інформаційної культури якісно впливає на розвиток мислення майбутнього вчителя фізичної культури в навчальному процесі та під час самостійної діяльності. Слід зазначити, що роль інформаційного суспільства в інформаційній культурі майбутнього вчителя фізичної культури проявляється в масштабних змінах організації майбутньої професійної діяльності у вищому навчальному закладі із застосуванням інноваційних технологій.

Вплив інформаційного простору на особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя фізичної культури визначається особливим характером діяльності, зокрема застосуванням у процесі професійної підготовки інформаційних технологій. Тому успішність у майбутній професійній діяльності залежить від рівня інформаційної культури з урахуванням особливостей інформаційного простору.

В умовах тотальної інформатизації суспільства інформаційний вплив на особистість набуває глобальних масштабів, тому це стосується і майбутнього вчителя фізичної культури, який перебуває в інформаційному просторі. Такий вплив сприяє формуванню інформаційної культури особистості.

Цілеспрямований вплив інформаційного простору на інформаційну культуру майбутнього вчителя фізичної культури, а також оптимізація майбутньої інформаційної діяльності відіграють важливу роль в особистісно-професійному розвитку і відповідають потребам сучасності. Формування інформаційної культури викладацького складу має ґрунтуватися на ідеї інформаційної підтримки кожного предмета, який вивчається.

Надзвичайно важливим є створення інформаційного простору фізкультурної освіти, що може надати можливості вільно користуватися базами даних та знань, підготовлених на факультетах фізичної

культури. Бази даних можуть містити бази даних нових підручників, наукових статей, матеріалів науково-педагогічних конференцій, перспективних розробок електронних підручників з різних спортивно-педагогічних дисциплін, мультимедійних видань, що підготовлені та застосовуються в навчально-тренувальному процесі.

Система підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури має бути зорієнтована передусім на формування інформаційної культури фахівців, що передбачає розвиток здібностей знаходити потрібну інформацію, впроваджувати її в практичну діяльність, проектувати, створювати, експериментально вводити інновації, вміння поширювати їх.

Застосування інформаційних технологій уможливорює раціонально змінити стиль роботи, забезпечити оперативний доступ до різноманітної інформації.

Слід зауважити, що основи інформаційної культури закладаються не тільки під час засвоєння майбутніми фахівцями інформаційних технологій.

Для забезпечення високої ефективності організаційної роботи підготовки викладача фізичної культури існують численні сучасні методи, серед яких найефективнішим є використання комп'ютерної техніки. Це передбачає вміння працювати з різноманітними комп'ютерними програмами, що надає можливості викладачам ознайомитися з новітньою інформацією через мережу Інтернет – складовою інформаційної культури фахівця.

Формування інформаційної культури передбачає, крім опанування інформаційних технологій, знання традиційних джерел інформації, що містяться в підручниках, монографіях, збірниках наукових праць та методичних журналах.

Складовою інформаційної культури є потреба читати науково-практичну та методичну літературу, опрацьовуючи важливу для себе інформацію. Це новітня інформація про наукові конференції з проблем фізичної культури, аналіз сучасної літератури, огляди найважливіших проблем теорії і практики фізичної культури.

Формування інформаційної культури майбутніх фахівців має містити такі складові:

- розробка інформаційного програмно-методичного забезпечення дисципліни «Фізична культура»;
- створення інформаційного середовища фізкультурної освіти у вищій школі, зокрема наявність мультимедійних видань, електронних бібліотек;

– підвищення рівня інформаційної підготовленості професорсько-викладацького складу кафедр фізичної культури у ВНЗ.

Можливості використання сучасних інноваційних технологій у процесі фізичного виховання студентів у ВНЗ полягають у створенні інформаційного банку даних, систематизації педагогічної інформації, оперативному наданні її користувачам, аналізові й оцінці результатів педагогічного впливу за принципом зворотного зв'язку. Застосування інноваційних технологій надає можливості оцінювати і контролювати динаміку сформованості складових інформаційної культури студентів.

Підготовка майбутніх викладачів фізичної культури передбачає великий обсяг теоретичного матеріалу. Але кількість годин на теоретичну підготовку недостатня, тому застосування сучасних інноваційних технологій у процесі формування інформаційної культури вможливить вирішити цю проблему.

Висновки. Таким чином, формування інформаційної культури майбутніх фахівців з фізичної культури, на нашу думку, допоможе вирішити проблеми підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури. Застосування інноваційних технологій у процесі фізичного виховання студентів буде ефективнішим, якщо реалізовуватимуться необхідні індивідуальні та диференційовані підходи: наявність розробленого програмного забезпечення дисципліни «Фізична культура»; готовність викладацького складу кафедр фізичного виховання до впровадження в педагогічну діяльність сучасних інформаційних технологій; здійснення систематичного моніторингу рівня інформаційної культури особистості студентів на основі застосування інноваційних технологій, що надасть нових функцій у процесі вдосконалення педагогічного процесу фізичного виховання студентів, дозволить створювати інформаційний банк даних, систематизувати педагогічну інформацію.

Тому формування інформаційної культури особистості майбутнього вчителя фізичної культури є перспективним напрямом розвитку фізкультурної освіти в сучасних умовах інформаційного простору. Вивчення інноваційного педагогічного досвіду й аналіз науково-методичної літератури засвідчили, що надто важливим є застосування сучасних інформаційних технологій для вдосконалення сучасної системи багаторівневої освіти. **Найперспективнішим** напрямом у сфері інформатизації освіти є впровадження нових інноваційних технологій у процес формування інформаційної культури майбутніх учителів фізичної культури.

Список використаних джерел

1. Андрущенко О. А. Документний потік України з фізичної культури та спорту: стан і тенденції розвитку / О. А. Андрущенко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — 2001. — № 5. — С. 197–207.
2. Аніщенко О. В. Інформаційна культура педагога / О. В. Аніщенко, О. С. Падалка. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12.APSN_2007/Pedagogica/20930.doc.htm. — Назва з екрана.
3. Бальсевич В. К. От высоких технологий — к спортивным победам / В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. — 2000. — № 10. — С. 56.
4. Бермус А. Г. Информационная культура студенчества как гуманитарная проблема [Электронный ресурс] / А. Г. Бермус. — Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal/2004/0622-07.htm>. — Загл. с экрана.
5. Білоконенко Л. Роль пошукових систем у формуванні інформаційної культури студентів [Електронний ресурс] / Л. Білоконенко. — Режим доступу: <http://inf.uosa.uar.net/bilokonenko.html>. — Назва з екрана.
6. Ваграменко Я. А. Информационное пространство для деятельности педагога / Я. А. Ваграменко // Педагогическая информатика. — 2002. — № 3. — С. 22–34.
7. Гендина Н. И. Информационная культура, творчество и креативность выпускника высшей школы в контексте проблем развития человеческого капитала информационного общества (ч.2) [Электронный ресурс] / Н. И. Гендина. — Режим доступа: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/a1811d9b47e6ce8ec3257594003025fa>. — Загл. с экрана.
8. Кравец В. А. Вопросы формирования информационной культуры [Электронный ресурс] / В. А. Кравец, В. Н. Кухаренко. — Режим доступа : http://www.e-joe.ru/sod/00/4_00/ku.html. — Загл. с экрана.

References

1. Andrushchenko O. A. Dokumentnyy potik Ukrayiny z fizychnoy kul'tury ta sportu: stan i tendentsiyi rozvytku / O. A. Andrushchenko // Visn. KhDAK: Zb. nauk. Prats'. — 2001. — №5. — S. 197 — 207.
2. Anishchenko O. V. Informatsiyana kul'tura pedahoha / O. V. Anishchenko, O. S. Padalka — Rezhym dostupu: http://www.rusnauka.com/12.APSN_2007/Pedagogica/20930.doc.htm
3. Balsevich V. K. Ot vysokikh tekhnologiy — k sportivnym pobedom / V. K. Balsevich // Teoriya i praktika fizicheskoy kultury. — 2000. — № 10. — S. 56.
4. Bermus A. G. Informatsionnaya kultura studenchestva kak gumanitarnaya problema / A. G. Bermus. — Rezhim dostupu: <http://www.eidos.ru/journal/2004/0622-07.htm>
5. Bilokonenko L. Rol' poshukovykh system u formuvanni informatsiyanoi kul'tury studentiv / L. Bilokonenko. — Rezhym dostupu: <http://inf.uosa.uar.net/bilokonenko.html>
6. Vagramenko Ya. A. Informatsionnoe prostranstvo dlya deyatelnosti pedagoga / Ya. A. Vagramenko // Pedagogicheskaya informatika. — 2002. — № 3. — S. 22–34.
7. Gendina N. I. Informatsionnaya kultura, tvorchestvo i kreativnost vpusknika vysshey shkoly v kontekste problem razvitiya chelovecheskogo kapitala informatsionnogo obshchestva (ch.2) / N. I. Gendina. — Rezhim dostupu: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/a1811d9b47e6ce8ec3257594003025fa>
8. Kravets V. A. Voprosy formirovaniya informatsionnoy kultury / V. A. Kravets, V. N. Kukhareno. — Rezhim dostupu : http://www.e-joe.ru/sod/00/4_00/ku.html

UDC 378.147.016:796:004

INFORMATION CULTURE OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL TRAINING AS A COMPONENT OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE CONTEXT OF INFORMATION ENVIRONMENT

Stoyanov V. A., Assistant, Donbass State Pedagogical University, Sloviansk
Olgabelichenko64@mail.ru

The aim is to examine the role of information culture in the professional development of the future specialists in physical training in the context of information environment.

Research methodology. The present-day realities testify distribution of innovative technologies in all spheres of production, areas of education and sciences. In the context of society informatization there is a problem of formation of information culture of a future teacher personality in physical training as it enables a future specialist to become a citizen of information society.

Results. The author proves that information competence of physical training teachers, their readiness for introduction of modern information technologies in the system of training specialists is one of the main issues of education. Teaching and general training specialists of new generation are possible only by means of the modern methodology based on the latest developments of innovative technologies.

The practical significance. The introduction of modern innovative technologies in education enables the teachers to change contents, methods and organizational forms of education at physical training lessons qualitatively. Formation of information culture of a future specialist in physical training as a component of innovative technologies aims at strengthening of students' intellectual opportunities in information society, in particular humanization, individualization, intensification of training process and improvement of training quality at all levels of educational system.

Novelty lies in the fact that the issue raised by the author does not often become the subject of scientific studies.

Key words: *information culture, physical training, professional development.*

Надійшла до редколегії 20.03.2015 р.